

Center for Teknik og Miljø
Natur, Vej og Trafik
Dahlvej 3
4220 Korsør

Tlf. 58 57 36 00
teknik@slagelse.dk
www.slagelse.dk

Notat om Harrested Sø

Slagelse Kommune har undersøgt mulighederne for at genskabe Harrested Sø, som led i det helhedsorienterede Harrested Å-projekt.

Der er udarbejdet to forskellige projektforslag for "Harrested Sø". Begge projektforslag er kombinerede klimatilpasnings- og naturprojekter. Formålet ved begge projekter er, at:

- Tilbageholde vand så vandpåvirkningen af arealerne langs Harrested Å og Seerdrup Å nedstrøms projektområdet reduceres ved større afstrømninger.
- Reducere sedimenttilførslen og fjerne kvælstof og fosfor fra Harrested Å og nedstrøms recipienter.

26. april 2018
Sagsnr.: 330-2016-38616

Kontaktperson:
Lars Gaarn
Direkte tlf. 58 57 33 29

Fax.
EAN.: 5798007388331

Projekt 1

Vandløbet gennem den tidligere sø hæves og 125 m rørlægning åbnes. Vandløbet hæves ca. 60 cm op i terræn og det nye let slyngede vandløb får godt fald med gode levevilkår for plante- og dyrelivet.

Vandstanden styres ved, at der anlægges en bygværk. Bygværkets kotehøjde bestemmer hvor stort et areal der ved store nedbørshændelser oversvømmes. Projektet vil alt efter kotehøjden i bygværket tilbageholde mellem 20.000 – 60.000 m³ vand. Kotehøjden aftales med lodsejerne.

Ved almindelig daglig vandstand løber vandløbet i sit profil og der vil ikke være nogen opstuvning.

Konsekvenser

Projektet vil ændre afvandingsdybden indenfor området. Arealerne vil i en normal situation fremstå væsentlig vådere end i dag.

Den midlertidige store sammenhængende sø, som dannes ved store afstrømninger vil være effektiv til at tilbageholde sediment og partikler. En stor andel af transporten af fosfor sker som partikulært bundet fosfor. Ved store afstrømninger tilbageholdes derfor også fosfor i projektområdet.

Den vådere tilstand i projektområdet vil være fremmede for en fjernelse af kvælstof ved denitrifikation.

Projektet vurderes at kunne få særdeles positive virkninger på tilstanden i Harrested Å. Den del af Harrested Å, der forlægges til et nyt åløb, er beliggende i Harrested Sø. Det nye forløb vil potentielt kunne få væsentlig bedre fysiske forhold end den nuværende tilsvarende strækning af vandløbet, der har et lille fald og en sandet/blød bund, som bærer præg af hyppig oprensning.

Den positive virkning heraf vil dog blive modvirket af de tilbagevendende vandstandsstigninger, hvor hele området får sø-karakter. Selvom

dette fortrinsvis vil forekomme i vinterhalvåret, vil vandstandsstigningerne have en negativ påvirkning på flora og fauna i denne del af vandløbet.

På strækningen fra det neddroslede underløb til Møllebro forøges faldet og der etableres gydestryg for ørred. Den fysiske vandløbskvalitet kan blive særdeles god på strækningen. Strækningen må således forventes at kunne opnå en god biologisk tilstand og bidrage til en større ørredbestand i Harre-
sted Å.

Side3/5

Størstedelen af projektområdet er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 som eng og mose samt en enkelt mindre vandhul. I alt ca. 9 ha er beskyttet. Området er overordnet set en værdifuld botanisk lokalitet af regional interesse med de største værdier knyttet til et stor veludviklet kær af top-star, et mindre hvælvet mosdomineret væld-kær og artsrige enge med et væsentligt rigkærspræg. De botaniske værdier som unikke for denne del af landet. I alt ca. 3 ha ud af de samlede 9 ha er vældprægede arealer, der er botanisk værdifulde.

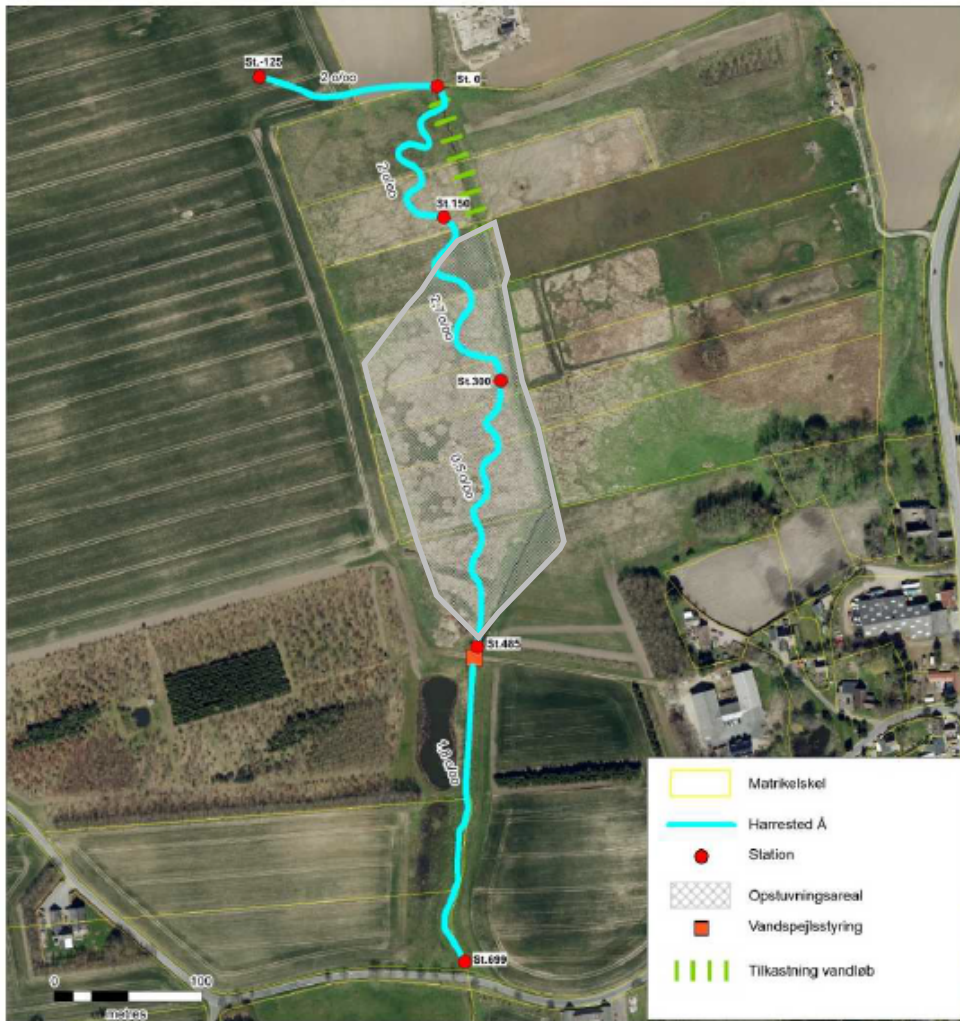
En oversvømmelse med åvand i større eller mindre dele af året vil øge sediment- og næringsstofftilførselen til enge og moser. Dette må forventes at medføre, at vækstbetingelserne for planterne i de 3 ha vældpåvirkede naturområder ændres. En næringsberigelse vil forventeligt medføre, at plantesamfundene med tiden vil blive domineret af almindelige og næringskrævende arter.

Projekt 2

Projektet adskiller sig fra projekt 1 ved, at områder med særlig værdifuld botanik ikke påvirkes. Projektet er derfor anlagt i den sydvestlige del af engen.

Vandløbet bliver stadig tilbageført og hævet og skaber 450 m godt vandløb. Det let slyngede vandløb forløber i dette projekt kun i den sydvestlige del af engen og bygværket fastsættes i kote 20.1. Denne kote 20.1 bestemmer at det periodisk tilbageholdte vand kun oversvømmer den sydvestlige del af engen og undgår de særligt botanisk værdifulde områder.

For at tilbageholde mere vand på et mindre areal afgraves 8.300 m³ jord i og projektet tilbageholder 8.300 m³ vand ved større nedbørshændelser.

Konsekvenser

Det forslåede projekt vil kunne dæmpe kortvarige store afstrømninger, fx forårsaget af skybrud om sommeren, hvor afstrømningen fra oplandet i forvejen er lav. Projektet vil ikke kunne udglatte en længerevarende stor afstrømning forårsaget af store mængder regn i vinterperioden, hvor afstrømningen i forvejen er relativt høj.

Projektet vil kunne tilbageholde sediment og partikler. En stor andel af transporten af fosfor sker som partikulært bundet fosfor. Ved store afstrømninger tilbageholdes derfor også fosfor i projektområdet.

Den vådere tilstand i projektområdet vil være fremmede for en fjernelse af kvælstof ved denitrifikation.

Projektet vurderes at kunne få positive virkninger på tilstanden i Harrested Å. Den del af Harrested Å, der forlægges til et nyt åløb vil potentielt kunne få

væsentlig bedre fysiske forhold end den nuværende tilsvarende strækning af vandløbet, der har et lille fald og en sandet/blød bund, som bærer præg af hyppig oprensning.

Side5/5

Strækningen gennem området hvor der afgraves for at skabe opstuvningsvolumen, vil få mindre gode fysiske forhold, men vil være meget vigtig for at vandløbet kan komme til at sedimentere sand og andet sediment på denne strækning og dermed reducere sedimenttransporten til de nedstrøms strækninger af Harrested Å. Vandløbet etableres gennemsnitligt 0,4 meter under terræn, og denne terrænnære placering vil hjælpe til at vandløbet kan deponere sediment på de vandløbsnære arealer ved store afstrømninger.

På strækningen fra det neddrøslede underløb til Møllebro forøges faldet og der etableres gydestryg for ørred. Den fysiske vandløbskvalitet kan blive god på strækningen. Strækningen må således forventes at kunne opnå en god biologisk tilstand og bidrage til en større ørredbestand i Harrested Å.

De periodevist vanddækkede områder i det afgravede område omkring det nye vandløb vil blive tilført næringsstoffer, som kan betyde at mindre næringskrævende, sjældne og værdifulde plantearter forsvinder. Projektet påvirker ikke de mest værdifulde botaniske lokaliteter i den sydøstlige del af Harrested Sø.

Samlet vurdering

Projekt 1 kan tilbageholde meget vand og forsinke afstrømningen ved at tildele en stor opstuvning af vand, da hele Harrested Sø ville blive inddraget som bassin. Projekt 1 har dog negative konsekvenser for et område, der er en botanisk værdifuld lokalitet af regional interesse.

I projekt 2 påvirkes ikke den østlige del af Harrested Sø, der indeholder de områder, der er botanisk værdifulde. Dette har reduceret projektets forsinkelsesvolumen, men de grundlæggende positive effekter på Harrested Å er uændrede. Center for Teknik og Miljø anbefaler at der arbejdes videre med dette projekt.